

L'hotel Rosaleda: una joia del patrimoni arquitectònic contemporani

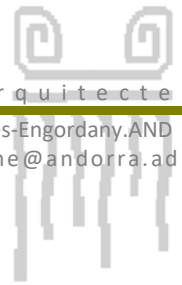
A hores d'ara encara hi ha qui continua posant en entredit els valors històrics i arquitectònics de l'**hotel Rosaleda** i s'estranya de l'esforç d'institucions i organismes per salvar-lo de la picota. Fins i tot deu haver-hi qui no li troba gens de gràcia a l'edifici.

Certament, percebre la singularitat d'un bé cultural, en aquest cas arquitectònic, no és sempre cosa fàcil. Només cal pensar en l'ostracisme que va patir l'obra de Van Gogh o de Vivaldi, la mofa que es feia dels edificis gaudinians no fa pas gaires dècades o recordar el relatiu interès que tenien les pintures romàniques venudes a principi de segle i que avui són peces principals de museus de mig món. En tots aquests casos hem tingut la sort que a ningú li passés pel cap destruir-les en les èpoques en què eren menystingudes i incompreses.

Tothom haurà d'admetre que des de la construcció de les esglésies romàniques allà pel segle XII fins als últims edificis del passat segle XX, alguna cosa de remarcable haurem construït. Sobretot si tenim en compte que és durant aquest segle que es basteix la majoria del parc construït existent. El nostre patrimoni, el romànic inclòs, potser no copa les portades de les publicacions especialitzades però és el que edifica el nostre passat, dóna profunditat al nostre present i ens identificarà en el futur. No oblidem que els edificis singulars del passat són, com diu **Aldo Rossi**, aquells punts força que qualifiquen la ciutat i la fan més habitable.

L'hotel **Rosaleda** (1937-1943) és un edifici singular. D'entrada va ser l'últim crit en establiments hotelers de l'època. Marcat pel luxe i el confort tenia una clara intenció cosmopolita que cercava sintonitzar amb aquests valors de civilització que definien la cultura burgesa de principi de segle. Les seves cambres amb bany, el seu servei d'ascensor, l'aparcament cobert, l'innovador sistema de calefacció central, els tres menjadors, les dues piscines, l'original decoració de la recepció, etc., feien de l'hotel **Rosaleda** una atracció turística. No és d'estranyar que l'establiment fos comparat amb els millors hotels de París o de la Costa Brava i orgull dels encampadans, tal com va deixar escrit, el 1948 l'escriptor català **Lluís Capdevila**.

L'edifici es formalitza seguint els paràmetres d'ordre i refinament del Noucentisme, corrent en voga en aquell moment, de la mà d'un destacat arquitecte, historiador i

arqueòleg català: **Adolf Florensa i Ferrer** (1898-1968). Figura cabdal d'aquest moviment, va ser catedràtic de construcció de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona i arquitecte municipal de la mateixa ciutat.

El seu prestigi de bon professional no disminueix amb el canvi de criteris estètics de les noves generacions d'arquitectes, el seu ofici, un tema d'altra banda ben noucentista, va fer augmentar el respecte per la seva obra i persona. Tant és així que **Oriol Bohigas**, quan va ser director de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona (1977-1982) va aconseguir que l'Ajuntament dediqués a **Florensa** el nom del carrer del costat de la facultat.

Davant la fama de bon constructor d'**Adolf Florensa** costa de creure que un edifici de la seva etapa de maduresa professional tingui patologies tan greus com per anunciar un cop i un altre el seu enrunament imminent. De ben segur que hi són. Des de les derivades d'una manca de manteniment, passant per reformes matusseres i acabant amb la possible fatiga d'alguns materials. La resolució d'aquestes situacions pot abordar-se des de l'exageració i l'extravagància o des de la ponderació i la mesura. El resultat pel que fa a costos i respecte de l'obra no cal dir que és ben diferent en un cas o l'altre.

Quan l'hotel **Rosaleda** es construí, la carretera que travessava el país era el símbol de modernització més important d'aquella època i a les seves vores s'organitzava la vida econòmica i s'hi desenvolupaven els pobles. La recerca del caràcter urbà de l'edifici va fer que s'estructurés en relació directa amb aquesta via, sense perdre però, el contacte amb el riu a través de l'obertura dels salons al Valira, referent natural i contrapunt de l'asfalt. Els volums, les façanes i el seu funcionament es jerarquitzava i subordinava dependent de la seva posició en vers al vial. L'establiment s'implanta perpendicularment a aquest espai públic i s'organitza a partir de la utilització de formes cúbiques, geomètriques simples i la interpretació culta d'elements tradicionals perfectament visibles com ara la coberta mansarda, les llucanes, les llindes en arc, l'emmarcat de les obertures o la textura rugosa del parament de granit; un posterior augment del volum de l'última planta no en modificà les qualitats generals. **Adolf Florensa** va completar la seva obra no descuidant l'ornamentació i els detalls. Tant a l'exterior, amb els rètols, remats de llosat, canelobres..., com a l'interior amb les vidrieres, els daurats, les motlures, la llar de foc..., queda el testimoni d'un professional competent i minuciós.

L'esforç compositiu d'en **Florensa** es concentra en la façana representativa que, tot i la seva marcada centralitat, aconsegueix dinamitzar-la a través de l'enginyós joc d'obertures i balcons, de llindes corbes i rectes, de reixes i baranes per resoldre amb eficàcia allò que per a **Oscar Tusquets** és la feina més difícil, compromesa i subtil de l'art de l'arquitectura: la composició dels forats en la façana.

No podem oblidar que la qualitat formal i material del Rosaleda deu molt a la destresa dels picapedrers que van fer els treballs d'electrificació del país i que eren mestres en el treball del granit. La seva introducció en la pràctica constructiva local va generar una tipologia de les més interessants i singulars de la nostra arquitectura: La coneguda com arquitectura del granit. Més enllà dels autors, constructors o programes a cobrir va significar un efímer intent de generar una arquitectura culta de muntanya amb referències locals i sempre amb el rerefons de la utilització d'una eficaç "llengua morta", com dirà **Puig i Cadafalch** d'aquest llenguatge socialment consensuat de caràcter clàssic i acadèmic al qual ell tanmateix es va apuntar a partir de 1910. D'aquesta etapa d'en **Puig i Cadafalch** conservem un bon exemple, l'únic a Andorra, per cert, també amenaçat: la coneguda com casa **Lacruz** a Escaldes-Engordany.

Tot plegat fa que l'hotel **Rosaleda** sigui un exemple inqüestionable del nostre patrimoni construït del segle XX que en formar part de la nostra història ens interessa a tots. La seva conservació no és només un problema de cultura en el sentit ampli de la paraula sinó que serà una prova del nostre nivell de sensibilitat no solament estètica, sinó ètica, política i social.

Enric Dilmé, doctor-arquitecte

Màster en restauració de monuments

Postgrau en Anàlisi estructural i tecnologies de la intervenció arquitectònica

Postgrau en rehabilitació d'edificis de vivendes

Professor convidat del Màster de Restauració de la UPC 1996-03.